

Overzichtstentoonstelling in het
Studiehuis van het Commanderij
College

Frans Arts in de voetsporen van Jan van Gemert

Door Lambèr Vugs

GEMERT – Kunstenaars in het algemeen en kunstschilders in het bijzonder associeer je vaak met riante ateliers en modieuze galerieën. Maar er zijn uitzonderingen op de regel. In Gemert op Potgijterstraat numero 1, in een eenvoudig huurhuis van de Stichting, woont en werkt Frans Arts (60). Frans is een bouwer van astronomische uurwerken en een vervaardiger van tekeningen, lino's en schilderstukken uitgevoerd met klassiek vakmanschap en/of experimenteel tot stand gebracht middels combinaties van diverse technieken. De laatste tentoonstelling die Frans had was in De Eendracht, ongeveer 10 jaar geleden. Vrijdag 1 november om 20.00 uur start in het Studiehuis van het Commanderij College aan de Sleutelbosch te Gemert een overzichtstentoonstelling van de werken van deze opmerkelijke artiest. De expositie loopt van 4 november tot en met 13 december (tijdens schooluren). Ik ben van mening dat elke rechtgeaarde kunstliefhebber naar de Art van Arts moet gaan kijken.

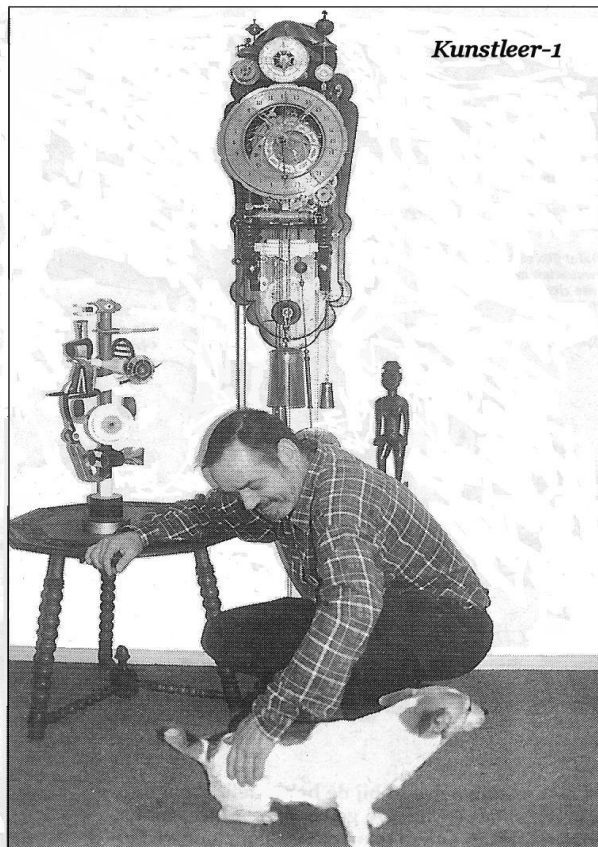

Foto-Lambèr-Vugs

De mentor van het Gemertse kunstgilde, Jan van Gemert, moet ooit tegen de jonge onderzoeker gezegd hebben dat hij in hem zijn opvolger zag. Frans herinnert zich de gebeurtenis als de dag van gisteren. Hij had zijn grote voorbeeld net een schilderij getiteld "Dialoog" laten zien. "Nou ben je de lul", zo reageerde Jan op de van hem bekende onverbloemde wijze. Jan, de minnaar van het expressionisme, de meester van het rechtstreekse, heeft zijn kroonprins niet lichtvaardig gekozen. Wie de moeite neemt om het oeuvre van Frans Arts op de eerste etage van het Coomanderij College aan een nauwgezet onderzoek te onderwerpen, die zal moeten toegeven dat we hier te maken hebben met een ietwat naïeve, zeer oorspronkelijke en uiterts expressieve kunstbroeder. Iemand die een grotere bekendheid verdiende.

Caleidoscopische ervaring

Ik had het geluk dat Frans mij een exclusieve rondleiding door het domein van de verbeelding gunde. De duidingen, de namen die hij aan zijn stuf meegaf zijn even verrassend als opmerkelijk. Frans gaat vrij associatief te werk. Al scheppend geeft hij zijn beelden zin. Voor hem is de betekenis zo klaar als een klontje. Ik zelf moest hier en daar twee, drie keer kijken. Met de instructies van Frans erbij leerde ik zijn beeldtaal snel begrijpen. Maar liefst 129 ingelijste werkjes sieren de wanden van het gigantische studeerlokaal: schilderijen, inkttekeningen, viltstiftekeningen, collages, lino's en wonderlijke producten van gedurfde alchemie, de klokken even daargelaten. Op niet mis te verstane wijze geeft Arts commentaar op de hem omringende en de zich van binnen opdringende wereld. "Gemeen te Gemert" is een manifeste benaming die mij snel te binnen schiet. Vorm, kleur, compositie ... alles is doortrokken van vrijmoedige symboliek. En wat een productiviteit heeft die man!

Tijd op de harde schijf

Het was de docent creatieve handvaardigheid Johan van Hoof die Frans Arts zijn school binnenloodde en hem tegelijk aan de prachtige affiche "kunstleer" hielp. Er spreekt bewondering voor de veelzijdigheid van Frans Arts uit deze eervolle invitatie en de respectvolle grafische ondersteuning. Dat beide heren ook aan de belangen van de gebruikers van het Studiehuis hebben gedacht bewijst de aanwezigheid van een creative computer. Een van de klokken van klokkenbouwer Arts is als een soort virtueel bouw pakket opgeslagen in het geheugen van de computer. Zo ook enkele schilderijen. Op die manier kunnen leerlingen het wordingsproces van kunstwerken simuleren en aldus het ontstaan ervan op de voet volgen. Er wordt inzichtelijk gemaakt wat er bij het scheppingsproces allemaal komt kijken. Twee klokken van Arts (waaronder het astrolabium – calendarium) zullen fysiek aanwezig zijn tijdens de opening van de tentoonstelling om daarna het veld te ruimen. Dit vanwege de kwetsbaarheid van de uurwerken in combinatie met de handtastelijke nieuwsgierigheid van sommige bezoekers (repetierend ervaringsfeit).

De magie van het moment

Frans streeft in zijn werk naar transparantie wat techniek en thematiek betreft. "Ik verschaft graag inzicht in oorzakelijke verbanden, ook als het gaat om het menselijk functioneren, de werking van de psyche. Wat zijn onze drijfveren? Al doende ontdek ik steeds nieuwe lagen in het onderwerp dat ik beet heb. Het is omgekeerd. Het onderwerp heeft mij te pakken. Ik werk intuïtief, van binnen uit, balend van alles wat voorgeprogrammeerd is. Mij is een collega-kunstenaar bekend die beweert dat het onmogelijk is vanuit de emotie te scheppen. Hij creëert op basis van de optimale beheersing van materiaal en techniek. Ieder zijn stijl. Het boeiende vind ik dat mezelf op mijn gepassioneerde zoektocht keer op keer weet te verrassen."